

Natuurweidekrant

Vereniging van biologisch melkveehouders in Nederland

Faire prijs voor fantastisch product

Onacceptabel. Terug naar het bestuur. Eerlijke voorstellen voor de toeslag in 2012 en dit jaar benutten voor de ontwikkeling van een nieuwe prijssystematiek. Het zijn de harde reacties van de leden/leveranciers van Ecomel op de voorstellen van Friesland Campina voor de biologische toeslag voor 2012. Het bestuur van de coöperatie geeft gemeend de meerkostensystematiek niet meer te moeten volgen. Volgens berekeningen van LEI en WUR zijn de meerkosten met 3,7 cent gestegen maar het aanbod is niet meer dan een halve cent op de toeslag. Deze toeslag is door Friesland Campina eenzijdig vastgesteld en gebaseerd op wat 'de onderneming' adviseerde. De werkgroep van Ecomel (met boerenleden) is daarbij volledig gepasseerd.

Het failliet van het systeem om de biologische melkprijs te baseren op de meerkosten was voor de Natuurweide al langer duidelijk. Het is teleurstellend te moeten vaststellen dat het bestuur van Friesland Campina dat ons op deze manier ook duidelijk maakt.

De inzet van de Natuurweide is dat alle partijen in de keten een faire prijs krijgen voor hun product en inzet en dat de consument ook een faire prijs betaalt. Er is werk aan de winkel om hier met boeren, verwerkers, retail en consumenten invulling aan te geven. We willen als boeren niet naast de emmer blijven melken. We verdienen een faire prijs voor ons fantastisch product.

Teunis Jacob Slob
voorzitter Natuurweide

Agenda

13 of 14 februari 2012:

Bijeenkomst met OrganicValley, VS over vermarkting. Voor definitieve datum zie : www.denatuurweide.nl

2 maart **Bestuursvergadering**

15 maart 2012 **Ledenvergadering**

25 jan 2012 **Start cursus:**

Doorschakelen naar Demeter
zie www.louisbolck.nl

Bijeenkomsten Bedrijfsnetwerk:
zie www.denatuurweide.nl

Andere dagen:

- **Biovak 18 en 19 Januari 2012**

- **Biofach 15-18 februari 2012**

Inhoudsopgave

Kort nieuws	2-6
<i>Bijeenkomst met Organic Valley over eigen melkmarkt</i>	
<i>Eko Holland zegt lidmaatschap op BioHuis in oprichting</i>	
<i>Nadenkertje: prijs biologisch vlees</i>	
<i>Aantal Voedselteams in Gent op tien</i>	
<i>BIONIDO garandeert een faire prijs</i>	
<i>Stichting BioKI start op BioVak</i>	
<i>Biemelkmarkt in Europa</i>	
Gastcolumn: Harrie Janssen	7
Workshops BioVak 2012	8/9
<i>o.a. Speciale workshop: Faire Melkprijs 4U</i>	
Hoe Teus de Wit AB vrij geworden is	10/11

Bijeenkomst met Organic Valley over eigen melkmarkt

Net als vorig jaar bezoekt ook dit jaar een delegatie van Organic Valley uit de Verenigde Staten op doorreis naar de Biofach ons land. Organic Valley is een boerencoöperatie met circa 1500 leden. Vorig jaar hebben leden van Natuurweide met melkveehouders Jim Wedeberg en Ypke Veldhuis en veearts Guy Jordarsky gesproken over antibioticavrij produceren en over het marketing model van Organic Valley (zie NW-krant van juli 2011, pagina 8 en 9). Dit keer willen Jim Wedeburg en voorzitter van de coöperatie, George Siemon, graag met collega melkveehouders in Nederland in gesprek gaan over een eigen markt voor biologische melk, over een onafhankelijke prijssystematiek en over de beheersing van het aanbod van biologische melk. Wat kunnen we leren van onze collega's uit de Verenigde Staten?

Het Natuurweide bestuur nodigt alle biologische melkveehouders uit om in gesprek te gaan met boeren van Organic Valley.

Voor info over Organic Valley:
www.organicvalley.coop/ (KvV)

Plaats: Warmonderhof, Wisentweg 12, Dronten

Datum: waarschijnlijk maandag 13 februari 2012 van 11.00 tot 14.00 uur.

kijk op www.denatuurweide.nl voor definitieve datum en tijd.

Eko Holland zegt lidmaatschap Natuurweide op

Eko Holland heeft per 1 januari het collectieve lidmaatschap van de Natuurweide opgezegd. Er is binnen Eko Holland onvrede over de inzet van de Natuurweide voor een onafhankelijke biologische melkprijs. Daarnaast wordt er onvoldoende voortgang geboekt in de logistieke samenwerking bij het ophalen van de melk. Ondanks een sterk aandringen van de Eko Holland in het bestuur van de Natuurweide, is de voortgang op deze dossiers voor de leden onvoldoende. Eko

Holland vertegenwoordigde met een kleine honderd leden ruim één-derde van het totaal aantal leden van Natuurweide.

Voorzitter René Cruijssen betreurt dat deze stap nodig is maar constateert tegelijkertijd de onvrede onder de leden van Eko Holland: "In onze ledenvergadering van december jongleden was er een grote meerderheid van de leden voor het opzeggen van het lidmaatschap. Door de koppeling van de melkprijs lopen we jaarlijks een paar centen melkgeld mis. Daarnaast zou met een logistieke samenwerking nog eens een halve cent per kg melk gewonnen kunnen worden".

Cruijssen hoopt wel dat het op termijn zal lukken om tot één belangenbehartigende organisatie voor de biologische melkveehouderij te komen: "Juist nu de markt gunstig is moeten we de krachten bundelen opdat we in slechtere tijden een vuist kunnen maken ten aanzien van de prijsvorming. Eko Holland zal zich daar ook in 2012 volledig voor gaan inzetten." Natuurlijk kunnen Eko Holland leden nog wel individueel lid worden van de Natuurweide. (DO)

BioHuis in oprichting

Voorafgaande aan de opening van de BioVak vindt op woensdag 18 januari om 11.00 uur in de IJsselhallen in Zwolle de eerste algemene ledenvergadering plaats van het BioHuis in oprichting. Hiervoor zijn alle biologische boeren uitgenodigd.

Het BioHuis is een vereniging van, voor en door biologische boeren en boerinnen. Het krijgt een centrale rol in de belangenbehartiging van de biologische primaire sector. Het houdt zich bezig met

kennisontwikkeling, ontwikkeling van de markt, regelgeving en beleid.

Natuurweide is één van de zestien dragende regionale en sectorale organisaties van het BioHuis. Teunis Jacob Slob is één van de leden van het voorlopige werkbestuur dat de oprichting van het BioHuis voorbereid. Zo worden onder andere bestuursleden gezocht voor het definitieve bestuur dat wordt gekozen door de leden.

De organisatie van het BioHuis kent verschillende lagen:

Algemene ledenvergadering

De Algemene ledenvergadering is het hoogste orgaan van de vereniging. Jaarlijks wordt hier het beleid op hoofdlijnen vastgesteld. In de Algemene Ledenvergadering wordt door het bestuur rekening en verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid. De Algemene ledenvergadering is ook de plaats waar het bestuur wordt gekozen.

BioRaad

De BioRaad is het inhoudelijke hart van de vereniging. Hier komen de diverse ideeën en inzichten uit het veld samen. Deze zijn de basis voor het beleid. De BioRaad adviseert en controleert de belangenbehartiging. De BioRaad wordt gevormd door mensen die zijn voorgedragen door de dragende organisaties van het BioHuis.

Bestuur

Het bestuur wordt gekozen door de leden. Het voert het beleid uit dat op hoofdlijnen door de Algemene Vergadering is vastgesteld. Tevens luistert het bestuur naar de BioRaad. Het bestuur treedt namens het BioHuis naar buiten.

Productwerkgroepen

Productwerkgroepen sturen het onderzoek aan. In de productwerkgroepen zitten vertegenwoordigers van het BioHuis en wordt nauw samengewerkt met andere partners in de keten en onderzoekspartijen.

Commissies

Bepaalde beleidsterreinen vragen om nader voorbereiding en specifieke uitvoer. Hiervoor kan het bestuur commissies samenstellen.

Alle biologische boeren en boerinnen kunnen lid worden van het BioHuis. Leden kunnen collectief lid worden via de dragende organisaties maar boeren die niet bij een dragende organisatie zijn aangesloten kunnen ook individueel lid worden. Toelichting volgt op de eerste algemene ledenvergadering van 18 januari. (WK)

Nadenkertje: de prijs van biologisch vlees
Biologisch rundvlees, waar wordt het verschil gemaakt, en waar wordt de winst gemaakt?

<i>Winkelverkoopprijs (Albert Heijn)</i>			
Product	Gangbaar	Biologisch	Vershil
		prijs/kg	prijs/kg
Rundergehakt	5,78	10,-	+ 73%
Hamburgers	7,93	11,-	+ 39%
Tartaar	9,48	13,-	+ 37%
Biefstuk	7,70	22,99	+ 30%
Runderreepjes	10,98	15,98	+ 45%
Rundervinken	9,67	12,98	+ 34%

Wat krijgt u voor uw biologische slachtkoe?
Het verschil wordt gemaakt op de boerderij, de biologische meerwaarde wordt geïncasseerd door de overige partijen in de keten!

- Verkoop uw slachtvee alleen biologisch indien u minimaal 20% meer ontvangt dan de gangbare slachtprijs.
- Een toeslag van 20% geldt voor alle classificaties
- Vraag uw handelaar de toeslag apart op de afrekening te vermelden.

De Natuurweide gaat in 2012 werken aan een betere prijs voor biologisch slachtvee. (PdN)

Aantal Voedselteams in Gent komt op tien

"1 euro voor bio-melk gaat integraal naar boer"

Voedselteam JNM houdt op 13 december 2011 een startvergadering.

Daarmee is het tiende Voedselteam van Gent een feit. In een Voedselteam (vzw) kopen mensen gezamenlijk verse groenten, zuivel, vlees en andere streekproducten aan bij producenten uit de buurt. Wekelijks kunnen de leden van een lokaal team producten naar keuze bestellen via een handige webwinkel en ophalen in een afhaalpunt.

De jongeren van de JNM (Jeugdbond voor Natuur en Milieu) willen graag hun eigen koopgedrag bewust veranderen en lokale boeren ondersteunen. Het pas opgerichte team staat open voor al wie dicht bij hun Bondsecretariaat woont (Kortrijksepoortstraat 192). Dat is nu reeds het hoofdsecretariaat van de jeugdbeweging, en in de benedenruimte wordt een gaatje gemaakt voor de opslagruimte. Op 6 januari kan het kersverse team zijn eerste bestelling afhalen.

Het gaat om een dertigtal kotstudenten en buurtbewoners die van ver of dicht betrokken zijn met de jeugdbeweging. Nina Kerkhove is één van de drijvende krachten achter het team: "Als je naar de supermarkt gaat koop je producten waarvan je vaak niet weet waar ze vandaan komen. Door te bestellen bij Voedselteams weten we wie het product gemaakt heeft, en kunnen we zeker zijn van een goede kwaliteit. We betalen een eerlijke prijs die direct naar de boer gaat, zonder de kost van veel verpakking, transport of tussenhandel. De 1 euro die we betalen voor een liter verse biologische melk gaat integraal naar de boer, dat is nogal een verschil met de prijs die gewone

melkveebedrijven vandaag de dag krijgen. Ik moet als student natuurlijk rondkomen met een beperkt budget, maar als je een beetje uitkijkt komen de Voedselteams helemaal niet duur uit, zeker als je nagaat wat voor kwaliteit dat je in de plaats krijgt."

Voor meer informatie:
www.voedselteams.be en www.jnm.be

http://www.biojournaal.nl/nieuwsbericht_detail.asp?id=6770
Bron: Gentblogt Publicatiedatum: 13-12-2011

Eerlijke biomelk BIONIDO garandeert Belgische boer een faire prijs

maandag 10 oktober 2011 - In deze Week van de Fair Trade pakken biologisch groothandelaar Biosano en de Coöperatie Biomelk Vlaanderen uit met een primeur: eerlijke biomelk. BIONIDO garandeert de Belgische boer een eerlijke prijs voor zijn biomelk.

Vredeseilanden ontwikkelde het lastenboek voor Bionido, waarin de criteria worden beschreven waaraan de Bionido-producten voldoen. Een uniek en transparant rekenmodel zorgt ervoor dat de boer nooit onder de kostprijs produceert en steeds een faire vergoeding voor zijn arbeid ontvangt. Dit in tegenstelling met de grillen van vraag en aanbod op de wereldmarkt die de melkprijs vaak onder de kostprijs doen dalen.

Biologisch groothandelaar Biosano en de Coöperatie Biomelk Vlaanderen sloegen de handen in elkaar en brengen voor het eerst eerlijke biomelk op de markt onder de merknaam BIONIDO. Om de lokale melkboer een eerlijke prijs te garanderen ontwikkelde onafhankelijk landbouwexpert Wim Govaerts in samenspraak met de

boeren van de Coöperatie een uniek en transparant kostprijsmodel.

Aan de hand van dit model wordt twee keer per jaar een eerlijke prijs per liter biomelk voor de boer berekend. 'In het model wordt uitgegaan van een standaard biologisch melkveebedrijf met 60 koeien en 1,5 fulltime arbeidseenheden. De berekening gebeurt op basis van gedetailleerde parameters zoals de prijs van het voer, de gemiddelde melkproductie, het gemiddelde landbouwersinkomen en de gezondheidskosten. Deze berekening levert een prijs per liter rauwe biomelk op die zowel de kosten dekt als een faire verloning voor de boer omvat. Veranderen de marktomstandigheden sneller dan verwacht, dan wordt ook de basisprijs sneller herberekend', verduidelijkt Wim de Middeleer, commercieel verantwoordelijke van Biomelk Vlaanderen en zelf ook melkveehouder.

Door de boer een eerlijke prijs te garanderen aan de hand van dit kostprijsmodel neemt BIONIDO een unieke positie in. Op de wereldmarkt zijn het immers vraag en aanbod en internationale ontwikkelingen die de melkprijs bepalen. De lokale boer is hier vaak het slachtoffer van en kan soms niet anders dan onder de kostprijs te produceren. Met deze nieuwe en unieke formule garanderen Biosano en de Coöperatie Biomelk Vlaanderen dat de boer een eerlijke prijs ontvangt en dat de boerenstiel ook in het noorden een leefbare arbeidsactiviteit blijft.

Biosano engageert zich als initiatiefnemer van dit project trouwens niet alleen voor eerlijke handel, maar ook voor het behoud van natuur en milieu. 'Naast de eerlijke prijs vinden we ook de inspanningen die geleverd worden voor het milieu erg belangrijk', vertelt Lode Speleers, zaakvoerder van Biosano. 'De melk is van diervriendelijke biologische productie en bovendien wordt de melk opgehaald bij melkboeren die hun koeien naast ruwvoer alleen lokale eiwitbronnen voederen en geen soja uit verre streken. Dat spaart milieubelastende voedselkilometers uit en gaat de ontbossing van het tropisch regenwoud tegen.'

Deze keuzes hebben geleid tot een bijzonder lekkere biologische melk, dat bevestigen alvast de proevers op de beurs Vitasana waar de melk dit weekend werd gelanceerd. Alle vereisten waaraan BIONIDO voldoet staan opgesomd in een lastenboek dat in samenwerking met Vredeseilanden vzw tot stand is gekomen en door TUV-Nord wordt gecontroleerd en gecertificeerd. Dit project werd gerealiseerd in het kader van Bio zoekt Keten en gefinancierd door de Vlaamse Overheid.

Bron:

<http://www.vredeseilanden.be/nieuws/eerlijke-biomelk-bionido-garandeert-belgische-boer-een-faire-prijs>

Stichting BioKI start op BioVak

Tijdens de BioVak 2012 wordt een start gemaakt met de oprichting van een Stichting Bio KI. Bio KI zal, met steun van Ben Meijerink van KI de Toekomst, op de beurs vertegenwoordigd zijn met een eigen stand. Hier kunnen veehouders zich aanmelden als lid. Van deelnemers wordt een bijdrage gevraagd van € 100,-- Met dit geld kan de inzet van nieuwe stieren, nu nog bekostigd door de fokkers zelf, worden gefinancierd. Leden krijgen vervolgens weer korting op het sperma. Deze opzet heeft de instemming van veel veehouders, zo bleek tijdens een bijeenkomst op het bedrijf van maatschap Bouma in Idaard (Friesland) op 16 december vorig jaar.

Sybrand Bouma gaat er helemaal voor. Het jongvee op zijn bedrijf met 100 koeien is grotendeels gefokt met de stieren van Bio KI. 'Als er biologische stieren zijn moet je ze ook gebruiken. Niks is makkelijker dan dat jullie van Bio KI ze voor mij selecteren uit de beste koeien van biologische bedrijven. Dan passen ze mij ook', vertelde de veehouder zijn collega's.

2012 wordt een spannend jaar voor Bio KI. Dan komen de eerste dochters aan de melk van Bio KI stieren en weten we meer over hun prestaties op biologische bedrijven. Tot nu toe zijn er van de eerste stier, Bio Opneij

Wytze (RHF), 1300 rietjes verkocht en van de andere vier stieren, Bio Proostmeer Henkie Boy (HF), Bio Classic Jaap (HF), Bio Nieuw Bromo Jeroen (GB x HF) en Bio Arkenheem 110 (FH), gemiddeld 250 dosis per stier. Een mooi resultaat en uniek in de wereld maar het zou nog best wat meer mogen zijn. Tijdens de BioVak kan natuurlijk ook sperma worden besteld. (WN).

Een hok vol Bio Opneij Wytze's →

De Biomelk markt in Europa

Het Ministerie van Landbouw in Oostenrijk heeft in augustus 2011 onderzoek gedaan naar de productie van biologische melk in Europa en naar de prijzen in de verschillende landen in 2010. Duitsland, Denemarken en Oostenrijk zijn de grootste producenten, maar in Griekenland en Zweden zijn de melkprijzen het hoogst. (KvV)

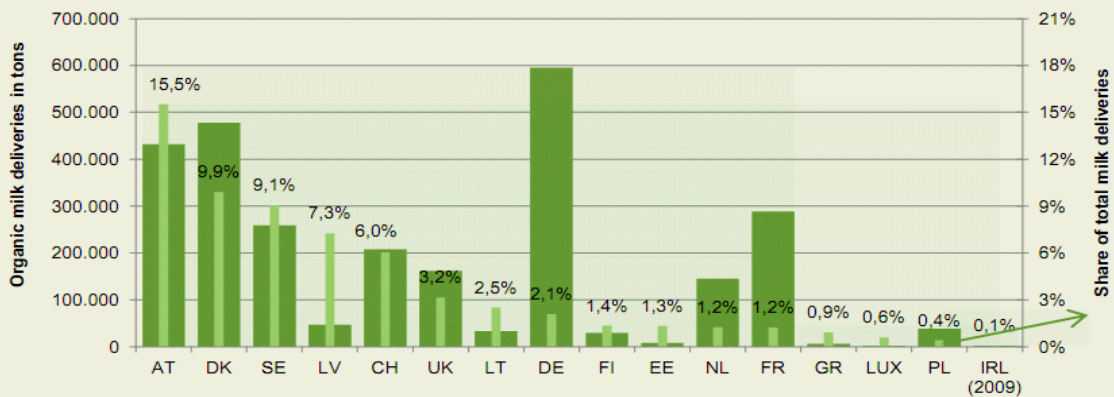
AT = Oostenrijk, DK = Denemarken, SE = Zweden, LV = Letland, CH = Zwitserland, UK = Groot Brittannië, LT = Litouwen, DE = Duitsland, FI = Finland, EE = Estland, NL = Nederland, FR = Frankrijk, GR = Griekenland, LUX = Luxemburg, PL = Polen, IRL = Ierland

Table 1: Producer milk price and milk price mark-up for organic milk in selected countries 2010 (Prices in €/100kg milk at 4,0% fat and 3,4% protein)

Country	Price non-organic milk	Organic milk price mark-up 2010	Price organic milk	Organic milk price mark-up in % of non-organic milk price
GR	35,40	29,70	65,10	83,9%
SE	32,73	13,93	46,66	42,6%
DK (4,2%/3,4%)*	34,00	8,00	42,00	23,5%
FR (3,8%/3,2%)*	30,15	10,70	40,85	35,5%
DE (4,2%/3,4%)*	31,10	9,60	40,70	30,9%
AT	30,32	6,48	36,80	21,4%
LUX	29,96	6,42	36,38	21,4%
LV	25,38	9,87	35,25	38,9%
LT	26,00	4,00	30,00	15,4%

Data source: Survey by the Austrian Federal Ministry of Agriculture, Forestry, Environment and Water Management - Department III/6
* prices from DK, FR and DE are not comparable, because of a different fat and protein base

Figure 1: Organic milk deliveries in selected countries 2010

Data source: Survey by the Austrian Federal Ministry of Agriculture, Forestry, Environment and Water Management - Department III/6

Patstelling in melkprijsonderhandelingen bij Ecomel FrieslandCampina

De werkgroep bio van FrieslandCampina, die bestaat uit 5 boerenleden, een bestuurslid, een binnendienstmedewerker, een medewerker bijzondere melkstromen en de verantwoordelijke binnen de onderneming voor bio, is ook in 2011 bezig geweest met de belangen voor de biologische melkveehouders binnen de coöperatie. Zoals ieder jaar wordt de toeslag voor de biologische melk in goed overleg bepaald. Deze toeslag is voornamelijk gestoeld op de berekende meerkosten voor biologische productie. Het onderzoek naar de meerkosten wordt met regelmaat geactualiseerd door WUR (Wageningen universiteit) en is voor een groot deel gebaseerd op gegevens van het Landbouw Economisch Instituut (LEI). De laatste jaren worden de gegevens steeds betrouwbaarder en dit zorgt voor een verandering in de hoogte van de berekende meerkosten. Vergeleken met het vorige rapport zijn meerkosten met ruim 3 cent per liter toegenomen. Of eigenlijk moet gezegd worden dat ze niet toegenomen zijn, maar beter berekend.

Door dit grote verschil en de relatief hoge gangbare prijs wil of kan de onderneming niet de volledige meerkosten vergoeden, en konden de partijen binnen de werkgroep, ondanks diverse pogingen niet tot overeenstemming komen. Dit laatste is kenbaar gemaakt op de ledenbijeenkomst met de biologische leden in november jongstleden.

Deze patstelling is voor iedereen onbevredigend en voor geen van de partijen wenselijk. De onderneming en het bestuur van de coöperatie en de werkgroep hebben dan ook de opdracht om een oplossing voor de impasse te vinden voor het jaar 2013 en verder.

De werkgroep zal in overleg blijven met de leden om te kijken welke mogelijkheden en onmogelijkheden er zijn en wat de leden wenselijk vinden. We hebben het afgelopen jaar ook al een dergelijke workshopronde gehad met de biologische leden, maar ik verwacht dat die er in 2012 zeker weer gaat komen.

Om ons als werkgroep goed te kunnen voorbereiden heeft het bestuur van de Natuurweide een bijeenkomst georganiseerd met leden van verschillende verwerkers en leveranciersverenigingen om alvast te brainstormen over mogelijke denkrichtingen.

Als er mensen zijn met ideeën, vragen of opmerkingen, laat het ons weten, dan kunnen we kijken wat we er mee kunnen. Kom op de BioVak ook bijpraten op de stand van Ecomel waar leden van de werkgroep aanwezig zijn. Of kom langs in de stand van de Natuurweide.

We horen en zien u graag.

Harrie Janssen
Lid werkgroep bio van FrieslandCampina
info@hazelbroekhoeve.nl

0478-641825

Workshops op de Biovak

Op 18 en 19 januari vindt in de IJsselhallen in Zwolle de BioVak 2012 plaats. Naast de beurs zijn er een groot aantal workshops, presentaties en praktijktoers. Een praktijktoer is een gerichte rondleiding over de beursvloer langs relevante stands ol.v. een deskundige. In deze Natuurweidekrant een overzicht.

Woensdag 18 januari

Zaal 1 Workshops Streekplein

- 14.30 uur Slim samenwerken 'vergroot je afzet'
- 15.30 uur Doorschakelen naar Demeter
- 16.30 uur Succesvolle productontwikkeling
- 19.30 uur Biologisch uit de streek in het schap van de detailhandel

Zaal 2 Workshops Sectoren

- 14.30 uur Waterschapsbestuur
- 15.30 uur Omschakelen naar biologische melkveehouderij
- 16.30 uur Omschakelen naar biologische akkerbouw en groenteteelt

Zaal 3 Workshops Ondernemers

- 14.30 uur Jong en opvolging gezocht: Kies de juiste rechtsvorm.
- 15.30 uur Workshop Organicseeds.nl (Nederlands)
- 16.15 uur Workshop Organicseeds.nl (Engels)

Zaal 4 Presentaties in grote workshopruimte

- 15.00 uur Ekoland innovatieprijs:
Presentaties van de vier genomineerde bedrijven
- 16.00 uur Faire Melkprijs 4U**

Zaal 5 Presentaties

- 10.00 uur ForFarmers - omschakelen
- 11.00 uur Studentenbijeenkomst
- 16.30 uur Innovaties uit bioKennis

20.00 uur op Horecaplein: Uitreiking Ekoland Innovatieprijs

Praktijktoers

Een praktijktoer is een gerichte rondleiding langs stands op het Streekplein en vertrekken vanaf het hart van het Streekplein.

- 15.30 uur Fijnmazige logistiek
- 16.30 uur Doelgroepenkiezer
- 17.30 uur Smaakvolle nieuwe producten

Workshop Faire melkprijs 4U: over onderscheidendheid en melkprijs in de toekomst

Woensdag 18 januari 2012, zaal 4, 16.00 uur tot 17.00 uur op de Biovak

De algemene verwachting is dat bij de afschaffing van het melkquota in 2015 de melkproductie zal toenemen en dat de wereldmarktprijs voor melk zal dalen. Als de biologische melkprijs gekoppeld blijft aan de gangbare melkprijs schetst dat voor de biologische melkveesector in Nederland geen rooskleurige toekomst. Discussiepunten op deze workshop:

1. Analyse:

Hoe kunnen we de bestaande onderscheidendheid van bio melk beter uitdragen?

2. Doel:

Hoe komen we tot een prijssystematiek die een faire melkprijs garandeert voor *alle* partijen in de keten?

3. Actie:

Wat moeten biologische melkveehouders doen om tot een faire melkprijs na 2015 te komen?

Teunis Jacob Slob, voorzitter van de Natuurweide en een onafhankelijk melkmarkt deskundige zullen hun visie en ideeën presenteren.

Kees van Veluw, coach bedrijfsnetwerk, leidt de discussie.

Donderdag 19 januari

Zaal 1 Workshops Streekplein

- 11.00 uur Regionale kringloop en biodiversiteit zichtbaar en rendabel maken
- 12.00 uur Doorschakelen naar Demeter
- 13.30 uur Sociale Media: Klanten vinden, klanten binden!
- 14.30 uur Regiomarketing: Samen sterk!
- 15.30 uur Opvolging gezocht: Vermogensoverdracht en grondfondsen
- 16.30 uur Mansholt Revisited: Van de grond tot de mond – naar een nieuw paradigma in de verbinding van boer/burger

Zaal 2 Workshops Sectoren

- 10.00 uur Biologisch ondernemen door biologische bedrijfsadviseurs
- 11.00 uur Biologisch ondernemen door biologische bedrijfsadviseurs
- 13.30 uur Omschakelen naar biologische akkerbouw en groenteteelt
- 14.30 uur Omschakelen naar biologische melkveehouderij
- 15.30 uur Youth Food Movement (YFM)
visie op landbouw en ervaringen van een jonge boer

Zaal 3 Workshops Ondernemers

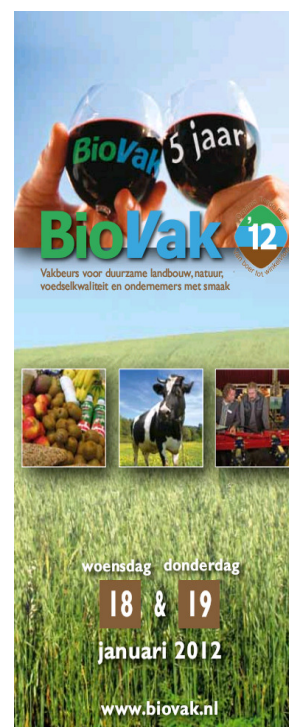
- 10.00 uur Jong: Biologische landbouw van de toekomst
- 11.00 uur Jong: Boeren in het buitenland
- 13.30 uur Workshop Horeca-congres: Certificering
- 14.30 uur Workshop Horeca-congres: Streekproducten
- 15.30 uur Kansen bio-export Franse markt
- 19.00 uur Workshop Organicseeds.nl (Nederlands)
- 19.45 uur Workshop Organicseeds.nl (Engels)

Zaal 4 Presentaties

- 11.00 uur YFM Voedselrevolutie
- 13.30 uur YFM Trends in voeding, naar een veganistische toekomst
- 14.30 uur Bio over de grens Landenpresentaties: Latijns-Amerika
- 15.30 uur Bio over de grens Landenpresentaties: Afrika
- 16.30 uur Bio over de grens Landenpresentaties: Azië

Zaal 5 Presentaties

- 11.00 uur Horeca-congres
- 13.30 uur Workshop Horeca-congres: Productkwaliteit
- 14.30 uur Workshop Horeca-congres: Vernieuwde ketenaanpak
- 15.30 uur Workshop Horeca-congres: Duurzame keuken

Meer informatie over workshops, presentaties en praktijktoers is te vinden in de beursgids BioVak 2012 of op www.biovak.nl

Hoe Teus de Wit AB-vrij is geworden

Teus de Wit uit Hardinxveld-Giessendam boert sinds 2004 helemaal zonder antibiotica. In 1997 is het bedrijf biologisch gaan werken. Tussen 2000 en 2002 is nog tijdelijk biologisch dynamisch gewerkt omdat Teus toch al verder ging dan de Eko regels vroegen. De BD bedrijfsvoering bleek financieel echter helaas niet rond te zetten. Sinds 2002 heeft het bedrijf een zorgtak.

Volgens Teus de Wit werken antibiotica veel te radicaal: ze pakken niet alleen de ziekmakende bacteriën aan maar ook de goede. Er is voor hem ook geen aanleiding om antibiotica te gebruiken omdat ernstige problemen de laatste jaren niet voor zijn gekomen. 'Ziektes komen hoe dan ook binnen, het is alleen de kunst om die ziekte geleidelijk door de achterdeur naar de uitgang te begeleiden. Het belangrijkste daarbij is betrokkenheid bij je koeien', aldus Teus. Gevoelsmatig is hij veranderd in zijn omgang met ziekte; een ziek dier moet begeleidt worden maar niet met een spuit. Om het dier goed te kunnen begeleiden is het wel nodig om de koeien goed te kennen. De koeien op dit bedrijf kennen hun naam en kunnen afzonderlijk geroepen worden.

Algemene Info

Grondgebruik

35 hectare grasland

Veestapel

50 melkkoeien, 35 stuks jongvee, 4 stieren

Alle dieren zijn gehoornd op een paar oude koeien na.

Ras

Holstein Friesian

De gemiddelde productie is zo'n 6000 kilo en stijgt langzaam.

Huisvesting

De melkkoeien zijn gehuisvest in een potstal, het jongvee zit in een ligboxenstal.

Quotum

400.000 kg, gaat naar Campina

Celgetal

Tussen 200.000 en 500.000

Maatregelen

Bodem en water

Een gezond bodemleven is belangrijk. Dit wordt negatief beïnvloed door het gebruik van allerlei schoonmaakmiddelen. Teus doet aan slootkantbeheer maar krijgt hiervoor geen subsidie. Voorheen is ook wel aan weidevogelbescherming gedaan maar de weidevogels zijn helaas verdwenen.

Bemesting

Het land wordt bemest met drijfmest van het jongvee en vaste mest uit de potstal van het melkvee. Sinds het gebruik van potstalmest is de bemesting beter. De productie van het land lijkt hoger maar volgens Teus kun je daar pas op langere termijn echt iets over zeggen. De kwaliteit van het voer is al wel duidelijk beter.

Voeding

De koeien krijgen alleen gras en krachtvoer. Het ruwvoer komt voor het grootste van het eigen bedrijf. Alleen bij een tekort wordt soms wat aangekocht. Het krachtvoer is eiwitarm omdat in het ruwvoer voldoende eiwit aanwezig is. Tijdens de omschakeling naar een biologisch dynamische bedrijfsvoering werd de krachtvoergift drastisch verminderd: van 1600 kilo naar 800 kilo per koe per jaar. Nu ligt het krachtvoerverbruik weer iets hoger: 1300 kilo. De vermindering van de krachtvoergift bracht een duidelijke verbetering van de klauwgezondheid.

Rundveeverbetering

De veestapel is van het Holstein Friesian ras. Eind jaren negentig is wel geëxperimenteerd met kruisen met andere rassen om problemen met de uiergezondheid te verminderen maar er was geen verbetering zichtbaar. Vanaf 1991 wordt al gewerkt met eigen stieren en sinds 2001 wordt de fokkerij volledig overgelaten aan een eigen stier. Alle stieren worden op het bedrijf zelf geboren. Teus selecteert vooral op karakter en uiergezondheid en hierbij wordt gekeken naar de hele familie en geschiedenis. Langzaam maar zeker wordt de koppel koeien steeds sterker. De oudste koeien zijn nu ongeveer 13 jaar oud en zijn nog onthoord. Ze hebben wel een hoog celgetal maar ze gaan niet weg.

Melkwinning

De koeien worden gemolken in een 2x5 stands visgraat melkstal. Teus is op zoek naar een ander schoonmaakmiddel voor de melktank. Nu wordt fosforzuur gebruikt, maar dit werkt veel te hard en is niet biologisch afbreekbaar. Bovendien werkt het negatief op het bodemleven.

Bedrijfsgebouwen

Voor de melkkoeien is in 2001 een potstal gebouwd. Daarvoor waren ze gehuisvest in een ligboxenstal. Toen waren er veel klauwproblemen; met name Mortelaro. Voor het jongvee is er wel een ligboxenstal om ook nog een deel drijfmest te produceren. Anders zou er een tekort aan drijfmest en een overschot aan vaste mest ontstaan. Melkkoeien, vaarzen en droge koeien lopen in één groep.

Gezondheid

Het celgetal is altijd aan de hoge kant geweest (tussen 200.000 en 500.000). Nu is het wel onder controle; Teus weet welke koeien het hoge celgetal veroorzaken. Om het celgetal te laten dalen is geprobeerd om de kalveren bij de koeien te laten maar de vaarzen hadden ook weer direct een hoog celgetal. Bloeduiers vormen nog wel een probleem (zo'n 12 per jaar). Eigenlijk hebben de koeien nog meer ruimte nodig. Klauwproblemen komen niet meer voor. Het bedrijf is niet vrij van nageboorte problemen, BVD, Salmonella, uierontsteking en kalverdiarree maar de dieren lossen het zelf op. Alleen tegen longworm worden nog medicijnen gebruikt.

In de jaren tachtig is op het bedrijf gewerkt met homeopathie maar dit gaf te weinig resultaat. Teus denkt dat homeopathie heel goed kan werken maar je moet heel goed aanvoelen wanneer wat moet worden gebruikt. Zelf had hij die feeling niet.

Tot slot: Algemene opmerkingen van Teus

- Het heeft zeker geld en koeien gekost om AB-vrij te worden.
- Voordat een verandering wordt doorgevoerd moet eerst de huidige situatie stabiel zijn.
- Het is 'lange adem werk' om antibioticavrij te worden. Je moet als boer geestelijk sterk in je schoenen staan. Vertrouwen is daarbij heel belangrijk. Je moet de koeien vertrouwen geven en zelf vertrouwen krijgen dat het goed gaat.
- De AB-vrije veehouderij krijgt op dit moment veel aandacht, waardoor het al gemakkelijker is om het toe te passen; de groep is al groter.
- Om meerdere boeren enthousiast te krijgen voor het verminderen van het AB-gebruik zouden huiskamergroepen, waarbij ook een specialist aanwezig is, een goede optie zijn. De inhoud moet niet alleen gericht zijn op antibiotica maar op de hele gezondheid van de veestapel.

Colofon

Vereniging De Natuurweide

De Natuurweide is de vereniging van biologisch melkveehouders in Nederland. Vereniging De Natuurweide is de overkoepelende organisatie van de leveranciersverenigingen die aan FrieslandCampina, Rouveen, Hooidammerkaas, Aurora en EkoHolland Melk op Maat rauwe melk leveren.

Zie verder www.denatuurweide.nl

Speerpunten van De Natuurweide:

- Vasthouden aan het principe dat de kostprijs van biologische melk betaald moet worden.
- Streven naar een eigen onafhankelijke biologische melkprijs
- Prijsonderhandelingen van leveranciersverenigingen ondersteunen.
- Melkprijsvergelijkingen opstellen.
- Initiëren van relevant onderzoek voor de biologische melkveehouderij.
- Promotie van bio-zuivel naar consumenten.
- Aansturen van het Bedrijfsnetwerk Biologische Melkveehouderij

Bestuur Natuurweide:

Voorzitter Teunis Jacob Slob, 0183-581549, tjslob@solcon.nl
Secretaris Max van Tilburg, 0595-438860, a.v.tilburg@kpnmail.nl
Penningmeester Rienk Dekker, 0528-231040, rh.dekker@hetnet.nl

Bestuurleden en tevens contactpersonen leveranciersverenigingen:

Hooidammerkaas: Max van Tilburg, 0595-438860, a.v.tilburg@kpnmail.nl
EkoHolland Melk op Maat: Leen van der Graaf, 0184-641300, lvandergraaf@kpnmail.nl
FrieslandCampina: Peter de Nooij, 020-4965040, peter@amstelland.demon.nl
Rouveen: Rienk Dekker, 0528-231040, rh.dekker@hetnet.nl
Aurora: Chris Bomers, 0544-461539, chris.bomers@kraanswijk.nl

Overige bestuursleden:

Geartsje Postma, 0515-579246, siekopostma@hotmail.com

Harrie Janssen, 0478-641825, info@hazelbroekhoeve.nl

Secretariaat:

Kees van Veluw, Louis Bolk Instituut, Driebergen,
0343-523860, info@denatuurweide.nl

Bedrijfsnetwerk:

Edith Finke, e.j.finke@dlv.nl, 06-26518704

Natuurweide Krant:

Wichert Koopman, wichert.koopman@online.nl, 06-28142897

Aan deze krant werkte mee: Teunis Jacob Slob, Kees van Veluw, Durk Oosterhof, Wichert Koopman, Peter de Nooij, Wytze Nauta, Harrie Janssen en Metha van Bruggen

Website:

Durk Oosterhof, info@obio.nl, 0512-545571